

În opinia avocatului general Tanchev, legea poloneză introdusă cu scopul de a exclude posibilitatea controlului jurisdicțional în ceea ce privește aprecierea de către Consiliul Național al Magistraturii a candidaților la funcția de judecători la Curtea Supremă încalcă dreptul Uniunii

Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE poate fi aplicat în mod direct de instanța de trimitere pentru a înlătura aplicarea acestor dispoziții naționale și a se declara competentă să se pronunțe în cauze în temeiul cadrului juridic care era aplicabil înainte de adoptarea acestei legi

În contextul acțiunilor formulate de candidații la funcția de judecător A.B., C.D., E.F., G.H. și I.J., pe de o parte, și Krajowa Rada Sądownictwa (Consiliul Național al Magistraturii, denumit în continuare „KRS”), pe de altă parte, prin intermediul cărora acești candidați au atacat deciziile prin care: (i) KRS a decis să nu propună președintelui Republicii Polone (denumit în continuare „Președintele Republicii”) numirea lor în postul de judecător al Sąd Najwyższy (Curtea Supremă, Polonia, denumită în continuare „Curtea Supremă”) și, în același timp, (ii) KRS a propus Președintelui Republicii numirea altor candidați, Naczelny Sąd Administracyjny (Curtea Administrativă Supremă, Polonia) a sesizat Curtea de Justiție.

Legea poloneză din 26 aprilie 2019¹ a modificat o dispoziție din Legea privind KRS, care în prezent este formulată astfel: „În cauze individuale referitoare la numirea în funcția de judecător la Curtea Supremă, nu se pot formula căi de atac”. Aceeași lege mai prevede că „în cauze individuale referitoare la numirea în funcția de judecător la Curtea Supremă, inițiate și nefinalizate înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi, procedura căilor de atac îndreptate împotriva rezoluțiilor [KRS] se încheie de plin drept.

În concluziile sale de azi, avocatul general Evgeni Tanchev examinează mai întâi aspectul dacă dreptul Uniunii se opune unei dispoziții care determină de plin drept închiderea unei proceduri naționale, fără nicio posibilitate de a continua această procedură sau de a o deschide din nou la o altă instanță și dacă dreptul Uniunii se opune consecinței susceptibile să decurgă din respectiva dispoziție națională, anume că Curtea s-ar declara incompetentă în cauze în care este pendinte o cerere de decizie preliminară.

Acesta amintește că cheia de boltă a sistemului jurisdicțional al Uniunii o constituie procedura trimiterii preliminare, prevăzută la acest articolul 267 TFUE, care, prin instituirea unui dialog de la instanță la instanță între Curte și instanțele din statele membre, are drept scop asigurarea unității de interpretare a dreptului Uniunii, permițând astfel asigurarea coerenței acestuia, a efectului său deplin și a autonomiei sale, precum și, în ultimă instanță, caracterului propriu al dreptului instituit de tratate. Din jurisprudența Curții rezultă cu claritate că, în conformitate cu dispoziția menționată, instanțele naționale trebuie să își păstreze libertatea de a decide dacă adresează sau nu Curții întrebări preliminare.

Avocatul general consideră, așadar, că dreptul Uniunii se opune unei legi naționale care a prevăzut închiderea de plin drept a procedurilor, cum sunt cele deduse judecării instanței de trimitere, excluzând în același timp orice posibilitate de a transfera examinarea căilor de atac către

¹ Legea din 26 aprilie 2019 de modificare a Legii privind Consiliul Național al Magistraturii și a Legii privind organizarea instanțelor administrative, care a intrat în vigoare la 23 mai 2019.

altă instanță națională sau de a reintroduce căile de atac în fața altei instanțe naționale. Mai mult, o asemenea dispoziție națională, în contextul în care instanța națională competentă inițial să soluționeze cauzele menționate a adresat Curții întrebări preliminare după ce a fost sesizată în mod legal cu o procedură de control asupra rezoluțiilor KRS aduce atingere dreptului de acces la o instanță judecătorească și în măsura în care, în cauza individuală pendinte în fața instanței competente (inițial) să o examineze, privează ulterior această instanță atât de posibilitatea de a iniția efectiv o procedură de trimitere preliminară în fața Curții, cât și de dreptul de a aștepta decizia Curții, astfel încât principiul cooperării loiale consacrat în dreptul Uniunii este repus în discuție.

Avocatul general consideră că a elimina (dreptul la) o cale de atac jurisdicțională care fusese până atunci disponibilă și, în special, a priva de aceasta părți care introduseseră deja o asemenea cale de atac constituie o măsură de natură să favorizeze (și chiar să consolideze) absența aparenței de independență și de imparțialitate din partea judecătorilor efectiv numiți la instanța vizată și din partea instanței înseși. O astfel de absență a aparenței de independență și de imparțialitate încalcă articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE.

În contextul examinării supremației dreptului Uniunii în prezenta cauză, avocatul general Tanchev discută decizii recente ale Bundesverfassungsgericht (Curtea Constituțională Federală, Germania, denumită în continuare „BVerfG”) și Curții Supreme din Polonia. Prima dintre acestea a statuat în hotărârea Weiss², printre altele, că o hotărâre a Curții era *ultra vires* și neaplicabilă în Germania, iar cea de a doua a statuat³ ulterior că o hotărâre a Curții nu era obligatorie în ordinea juridică poloneză. În special, avocatul general arată că, în loc să periclitizeze întregul sistem al Uniunii bazat pe statul de drept și să adopte o astfel de abordare fără precedent, BVerfG ar fi putut să explice ce anume din jurisprudența Curții putea, în opinia sa, să facă obiectul unor critici, iar apoi să adreseze Curții o nouă cerere de decizie preliminară. Avocatul general subliniază importanța dialogului judiciar, care este parte integrantă a funcționării ordinii juridice a Uniunii. În opinia avocatului general, abordarea *ultra vires* a BVerfG aduce atingere principiului statului de drept în Uniune, principiu care este o *conditio sine qua non* pentru integrare. Astfel, statul de drept joacă rolul de punte pentru soluționarea conflictelor dintre instanțe. Avocatul general conchide în esență că, conform tratatelor, care reprezintă „contractul” încheiat între statele membre, instanța ultimă în dreptul Uniunii este Curtea și astfel, BVerfG nu are rolul sau competența de a se pronunța astfel cum a procedat în cauza Weiss. Tratatul nu permite niciunei instanțe naționale să desființeze o hotărâre a Curții de Justiție, întrucât, altfel, dreptul Uniunii nu s-ar mai aplica în mod egal sau efectiv în toate cele 27 de state membre și întregul fundament juridic al Uniunii ar fi repus în discuție. Dacă o instanță națională consideră că un act al Uniunii sau o hotărâre a Curții este contrară constituției statului respectiv, nu poate pur și simplu declara că actul sau hotărârea sunt inaplicabile în jurisdicția sa.

În plus, avocatul general arată că Curtea a admis deja implicit că articolul 19 alineatul (1) TUE are efect direct și poate fi invocat de justițiabili în fața instanțelor naționale ca temei legal autonom (pe lângă articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene) pentru a aprecia conformitatea acțiunilor unui stat membru cu dreptul Uniunii. Potrivit avocatului general, articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE poate fi aplicat în mod direct de instanța de trimitere pentru a înlătura aplicarea acestor dispoziții naționale și pentru a se declara competentă să se pronunțe în cauze în temeiul cadrului juridic care era aplicabil înainte de adoptarea acestei legi.

În opinia avocatului general, date fiind circumstanțele specifice Poloniei, este indispensabil ca procesele de numire în funcție să fie supuse controlului jurisdicțional exercitat de o instanță a cărei independență este dincolo de orice îndoială, în condițiile articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, pentru a menține aparența de independență a judecătorilor numiți prin aceste proceduri. Acest lucru se justifică în special date fiind modificările rapide aduse dispozițiilor legislative care guvernează controlul jurisdicțional asupra procedurilor de selecție și deciziilor KRS. Aceste modificări dau naștere unor îndoieli rezonabile cu privire la măsura în care procesul de numire în funcții este în prezent orientat către selectarea unor candidați independenți pe plan intern, mai degrabă decât convenabili din punct de vedere politic, pentru exercitarea funcției le de

² 2 BvR 859/15.

³ Ordonanța Camerei disciplinare a Curții Supreme poloneze (II DO 52/20).

judecător în cadrul unei instituții atât de importante a sistemului judiciar cum este Curtea Supremă, instanța de ultim grad.

Rezultă că instanța de trimitere poate să își păstreze competența de a se pronunța în litigiile principale.

În ceea ce privește o cale de atac care prezintă insuficiențe în ceea ce privește efectivitatea, astfel cum este cea aplicabilă inițial în cauzele principale, avocatul general Tanchev subliniază că este complet lipsită de efectivitate calea de atac aflată la dispoziția participanților la procedură care nu au fost propuși spre numire în funcție, întrucât nu modifică situația juridică a unui candidat care formulează o cale de atac în procedura finalizată printr-o rezoluție a KRS care a fost anulată. Respectiva cale de atac nu permite nici reexaminarea candidaturii acelei persoane la postul vacant de judecător la Curtea Supremă în cazul în care candidatura a fost depusă în urma unui anunț de concurs pentru ocuparea unui post de judecător. Pentru ca un sistem de căi de atac să fie efectiv, ar trebui ca: (1) introducerea unei căi de atac formulate de către oricare dintre candidați care nu au fost reținuți pentru un post la Curtea Supremă să suspende întreaga procedură de numire în funcție până la soluționarea căii de atac respective de către instanța de trimitere; (2) admiterea căii de atac împotriva rezoluției KRS de a nu propune numirea la Curtea Supremă să aibă ca efect obligația organului competent din statul membru (KRS) de a reexamina cauza individuală privind numirea în postul de judecător la Curtea Supremă; (3) rezoluția să fie validată în cazul în care instanța de trimitere respinge căile de atac formulate împotriva acesteia, astfel încât abia atunci decizia să poată fi transmisă Președintelui Republicii, iar candidatul desemnat în propunere să fie numit judecător la Curtea Supremă.

Instanța de trimitere trebuie așadar să înlăture aplicarea (i) dispozițiilor care ar implica excluderea totală a posibilității de a revizui eroarea de apreciere cu privire la candidații la funcția de judecător, în lumina criteriilor impuse acestora, (ii) a caracterului parțial definitiv al rezoluțiilor KRS referitoare la candidații care au fost numiți în funcție. În caz contrar, controlul jurisdicțional asupra unei astfel de rezoluții ar fi iluzoriu în privința candidatului care a fost numit în funcție.

MENTIUNE: Concluziile avocatului general nu sunt obligatorii pentru Curtea de Justiție. Misiunea avocaților generali este de a propune Curții, în deplină independență, o soluție juridică în cauza care le este atribuită. Judecătorii Curții urmează să delibereze în această cauză. Hotărârea va fi pronunțată la o dată ulterioară.

MENTIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Este de competența instanței naționale să soluționeze cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al concluziilor se publică pe site-ul CURIA în ziua lecturii.

Persoana de contact pentru presă: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293

Imagini de la prezentarea concluziilor sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” (+32) 2 2964106